

بررسی فراوانی عوامل باکتریال، ارزیابی شستشوی دست‌ها در پرسنل پرستاری و نقش آن در پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی

منیر نوبهار^۱، عباسعلی وفایی^۲

چکیده: سابقه و هدف: عفونت‌های بیمارستانی در خلال دوره بستری و معمولاً پس از ۴۸ ساعت از بستری شدن آشکار می‌گردند. عوامل متعددی خطر ابتلا به عفونت‌های بیمارستانی را افزایش می‌دهند که با اقدامات پزشکی به موقع، قابل پیشگیری هستند. مطالعات قبلی نشان داده که شستن دست‌ها اساسی‌ترین و آسان‌ترین راه مبارزه با این عفونت‌ها محسوب می‌شود. هدف مطالعه حاضر تعیین فراوانی عوامل باکتریال و ارزیابی شستشوی دست‌ها در پرسنل پرستاری در بخش‌های داخلی، جراحی و اورژانس بیمارستان‌های آموزشی شهر سمنان بود. **مواد و روش‌ها:** در این مطالعه از معیارهای لارسون در ارتباط با تأثیر شستشوی دست‌ها در کنترل عفونت بیمارستانی استفاده شد، این معیارها با روش مشاهده و تکمیل پرسشنامه در طی شیفت‌های کاری در پرسنل پرستاری مورد بررسی قرار گرفت. برای کشت میکروبی ابتدا با کمک سواب استریل مرطوب شده با سرم فیزیولوژی از قسمت‌های مختلف دست نمونه‌برداری صورت گرفت و سپس سواب آغشته بر روی محیط‌های مختلف کشت داده شد و پس از ۲۴ ساعت انکوباسیون با کمک رنگ‌آمیزی آلودگی‌های آنها ارزیابی گردید و برای تشخیص قطعی نوع باکتری کلنی مورد نظر بر روی محیط‌های افتراقی کشت داده شد. **یافته‌ها:** نتایج کشت‌ها نشان داد که ۱۰٪ افراد حامل استافیلوکوک کوآگولاز مثبت بودند. بیشترین مورد شستشوی دست‌ها (۷۳٪) در مورد تماس با بیمار بود و در اغلب موارد شستشوی دست‌ها به موقع صورت نمی‌گرفت. ضمناً بین جنس و دفعات شستشوی دست‌ها ارتباط معنی‌دار وجود داشت، به طوری که در جنس مؤنث این دفعات بیشتر بود ($P < 0/05$). **نتیجه‌گیری:** یافته‌های فوق نشان می‌دهد که ۱۰٪ افراد حامل استافیلوکوک کوآگولاز مثبت بودند که مهم‌ترین عامل عفونت بیمارستانی به حساب می‌آید همچنین با توجه به یافته‌های فوق، با وجود اینکه شستشوی دست‌ها به تنهایی مهم‌ترین تکنیک حفاظتی لارسون برای پرستاران و مددجویان آنها بر علیه انتقال بیماری محسوب می‌شود، اگرچه این امر امروزه توسط پرستاران پذیرفته شده است اما در عمل کمتر به آن توجه شده و به ویژه در بخش‌های شلوغ و پرکار گاهی فراموش شده و یا غیرعملی به نظر می‌رسد که لزوم تغییر نگرش و عملکرد در این زمینه محسوس می‌باشد. **واژگان کلیدی:** شستشوی دست‌ها، پرستار، پیشگیری، عفونت بیمارستانی.

مقدمه

نشان داده که میزان مرگ و میر به دنبال انواع عفونت‌های بیمارستانی از ۸ تا ۷۱ درصد متغیر بوده و در مرگ و میر بیش از ۸۸۰۰۰ انسان دخالت داشته است (یعنی یک مورد مرگ در هر شش دقیقه). همچنین درمان این عفونت‌ها هزینه‌ای معادل ۴/۵ بلیون دلار را شامل می‌شود (۹). بنابراین اثرات بالقوه عفونت‌های بیمارستانی با توجه به میزان وقوع، عوارض، مرگ و میر و مخارج وارده قابل توجه است (۱۵).

محیط بیمارستان بعنوان مکان مداوا و درمان بیماران، نباید خود کانون عفونت باشد، اما متأسفانه امروزه این مسئله موجب

عفونت‌های بیمارستانی به عفونت‌هایی گفته می‌شود که در اثر بستری شدن یا در خلال دوره بستری در بیمارستان پس از ۴۸ ساعت بروز می‌نماید (۱۵)، میزان شیوع آن در آمریکا حدود ۱۵ درصد گزارش شده و از هر هفت بیمار یک نفر بعد از پذیرش در بیمارستان به عفونت بیمارستانی دچار می‌شود. این عفونت‌ها بطور چشمگیر با پیدایش عوارض و بروز مرگ و میر همراه بوده و سالیانه حداقل ۱۵ هزار نفر در آمریکا به علت ابتلا به آن جان خود را از دست می‌دهند (۱۴). برخی مطالعات

^۱ - MS.C دانشجوی دکتری، دانشکده پرستاری و پیراپزشکی

^۲ - Ph.D دانشجوی دکتری، دانشکده پرستاری و پیراپزشکی